כה: המביא אשם פרק שישי כריתות

אשם תלוי בא על הנבלה. פירש בקונטרס על ספק איסור לגו. מ"מ דאמרו לו [1] אסר לא תעשינה בשגגה ואשם. [2] נראה דלא קאמר שיהא מוכה להביאו [3] (לרבנן) [לדאמרו לו] על עבירת לגו דהא כתיב [4] ולא ידע אמו על מכילת ספק נגלה לייתי ולא על ודאי מכילת נגילה אלא נראה דלא ידע ליה דקרא לענין מוכה ולענין דבר שאם יוודע לו יביא על שגגתו חטאת ואיתי להו ג"ם דמלות מלות אכל מהני ליה לא תעשינה לאף על [5] העבירות לגו יכול להביאו וכנגן דדרשי גזירה שוה דמלות לאפוקי לגו דלא מייתי עליה כלל:

לרין עיין שלא מלאתי מוספות יומר

אשם תלוי בא על הנבלה אמר ליה והאנן תנן וחכמים אומרים [6] אינו מביא אשם תלוי אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת ואי ר' אליעזר בנדבה [6] נמי אתי אמר ליה מ"ט לא מתנית זימנין סגיאין תניתה קמי מר ומנו רבה ואמר לי הא מני רבי אליעזר היא דאמרו לו דתנן אלא אומרים [7] לו המתן עד שתכנס לבית הספק אמר [8] רבא מאי טעמא דאמרו לו אמר קרא [9] אשר לא תעשינה (בשגגה) ואשם אמר [10] רבא מ"ט דרבנן דאמרי אין מביאין אשם תלוי אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת ילפי [11] מצות מזצות מחטאת חלב מה להלן [12] שזדונו כרת ושגגתו חטאת אף כאן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת: תנו רבנן חמשה אשמות מכפרין אשם תלוי אין מכפר [13] כפרה גמורה מאי קאמר אמר רב יוסף ה"ק חמשה אשמות מכפרין כפרה גמורה ואשם תלוי [14] אין מכפר כפרה גמורה ודלא בר' אליעזר דאמר אשם תלוי בא על הנבלה רבינא אמר הכי קתני חמשה אשמות אין אחר מכפר כפרתן דכי מתיידע ליה מייתי אשם תלוי אחר מכפר כפרתו דלכי מתיידע [15] לא מייתי בדתנן חייבי חטאות ואשמות ודאין שעבר עליהן יה"כ חייבין להביא אחר יה"כ חייבי אשמות תלויין פטורין: חייבי חטאות ואשמות ודאין כו': קתני חייבי חטאות ואשמות ודאין שעבר עליהן יוה"כ חייבין להביא לאחר יה"כ חייבי אשמות תלויין פטורין [16] מנהני מילי כי אתא רב דימי א"ר אמי א"ר חנינא אמר קרא [1] וכפר על הקודש מטומאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם [2] חטאים דומיא דפשעים מה פשעים דלאו בני קרבן אף חטאים דלאו בני קרבן מכפר אבל [3] חטאים [4] בני קרבן לא מכפר א"ל אביי והא כי כתיב הדין קרא בשעיר הנעשה בפנים הוא דכתיב דלא מכפר על [5] עבירות דמצוה ידועה אבל שעיר המשתלח דמכפר על עבירות דמצוה ידועה אימא לך אפילו על חטאים דבני קרבן נינהו מכפר אלא אמר אביי מהכא [3] והתודה עליו [6] [את] כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם חטאים דומיא דפשעים מה פשעים דלאו בני קרבן אף חטאים דלאו בני קרבן אבל חטאים דבני קרבן נינהו לא מכפר ומיעטיה קרא בשעיר המשתלח למימרא דעל חטאים דבני קרבן נינהו לא מכפר א"ל רב דימי ממאי דהני פשעים [7] דלמא הני דבני קרבן נינהו כדתנן [8] ארבעה מביאין על הזדון כשגגה איתמר נמי כי אתא רבין אמר ר' יוסי אמר ריש לקיש והתודה עליו את כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם חטאים דומיא דפשעים דלאו בני קרבן מכפר אף חטאים דלאו בני קרבן מכפר אבל חטאים דבני קרבן לא מכפר אמר(9) אביי אנא נמי מהדין קרא אמרי ואקשי לי רב דימי ממאי דהני פשעים דלאו בני קרבן נינהו דלמא הנך דבני קרבן נינהו כדתנן ארבעה מביאין על הזדון כשגגה אמר ליה רבין רוב פשעים לאו בני קרבן אמר ליה מידי רוב כתיב אלא אמר אביי מרישה דקרא והתודה עליו את כל עונות בני ישראל ותניא [10] עונות אלו זדונות וכן הוא אומר [11] עונה בה ואת כל פשעיהם לכל חטאתם [12] (כל) למה לי לאקשויי לפשעים מה פשעים דלאו בני קרבן אף חטאים דלאו בני קרבן אבל חטאים דבני קרבן נינהו לא מכפר: חייבי אשמות תלויין כו': מנהני מילי א"ר אלעזר [13] אמר קרא [14] מכל חטאתיכם לפני ה' וגו' חטא שאין מכיר בו אלא המקום יום הכפורים מכפר אמר רב תחליפא אבוה דרב הונא [15] (בר תחליפא) משמיה דרבא קדמייתא נמי לא [16] תיתי למפשטיה

כדתנן ארבעה בר' האתני מכפר אף לכל חטאתם נמי דבני קרבן נינהו מכפר: איתמר נמי כי אתא רבין. אמר נמי כי אתא רבין. הא: דא"ל רבין. האי דאת כל פשעיהם ברוב פשעים קא מיירי דלאו בני קרבן נינהו ולא בתני ר': א"ל אביי מידי רוב קאמר. פשעים סתם כתיב ומשמע נמי הני ר': אלא אמר אביי מרישה דקרא כו'. ומיתתר האי ואת כל פשעיהם לאקושי ואין משיבין על הדקיק: קדמייתא נמי חייבי חטאות ואשמות ודאין דחייבין להביא אחר יה"כ:

כא על הנבלה. כלומר על ספק איסור לגו: לא מפנים. איכ שונה (ד) מפנה וכריתת: גלין לא למדת קמיה דרבה והיית יודע כמוני. ע"ש: לגיס הספק. דקלת איסור כל דהו בעינן: מאי טעמא דאמרו לו. אשם תלוי כא על איסור כל דהו כגון לגו דנבלה: דכתיב. כאשם תלוי אשר לא תעשינה בשגגה ואשם דאפילו ליכא שגגה אלא במידי דלגו דהיינו שלא תעשינה חייב: אמר אשמות. אשם גזילות ומעילות שפחה חרופה ונזיר ומצורע: אשם תלוי אינו מכפר כפרה גמורה. דלכי מתיידע ליה מייתי חטאת: ודלא כר"א. דאי כר"א לאמר כא על ספק נבלה נמצא אשם תלוי דספק נבלה מתכפר כפרה גמורה דלכי מתיידע ליה לגו בר חטאת הוא: אין לאחר מכפר כפרתו. שאם מעל ונמצא ולא ידע ועבר עליו יום הכיפורי׳ ואמר כך נודע לו מביא אשם מעילות וכן כולן: מנהני מילי. דאשמות ודאין לא מכפר יום הכיפורים עליהן: מה פשעים דלאו בני קרבן. דפשעים הייט [1] מדלין שמוד ברבו וכן הוא אומר מלך מואב פשע בי (מלכים ב ג): אף חטאים דלאו בני קרבן. כגון נבלה מכפר עליהן יום הכפורים אבל חטאים דבני קרבן כגון חטאות ואשמות ודאין לא מכפר. וטעמא דמכפר אתנויין מפרש לקמן: דלא כא לכפר על עבירות מצוה ידועה. כדאמר בפרק קמא דשבועות (דף ב.) על טומאה שיש בה ידיעה בתחלה בשגגתה ידע ואין בה ידיעה בסוף בשגגתה לא ידע שהוא טמא וכשיגלא לא נודע לו שנגגתה בטומאתה שיביא קרבן שעיר העשה בפנים ויום הכפורים מולה עד [2] שיודע שנגגתה למקדש טמא ויביא בעולה ויורד אבל נודע לו שחטא ונגגתה למקדש בטומאתה אינו מכפר הילך לא מכפר החטאים דבני קרבן משום דזונות כפרתיה אבל שעיר המשתלח דנפיש כפרה דליה דמכפר על עבירה שנודע לו שחטא כדאמרינן בפרק קמא דשבועות (שם:) על כל עבירות שבתורה הזדונות והשגגות הודע ולא הודע כו׳ לימא דעל חטאים דבני קרבן נמי מכפר: ופסודה עליו. בשעיר המשתלח: ומעטיה קרא בשעיר המשתלח. לאמעוטי׳ דלפ על גב דנפיש כפרתו אפילו הכי אבני קרבן לא מכפר: על הזדון כשגגה. בפרק אלבעה מחוסרי כפרה (לעיל דף ט.): איתמר נמי. כתבי: מן ריש דקרא. כלומר מדריש דקרא לגופיה [3] ומיפיה מייתר להך דרשא: עונה בה. והא מיד הוא דכתיב בריש דקרא [4] חטאתם [5] כו'. והשתא ליכא למיפרך דרב דימי דאם כן דלגני קרבן קאמר לא לכמוב קרא פשעיהם דהא כתיב עונות ולכתוב חטאתם דמשמע בני קרבן דסתם חטאת בני [6] קרבן אלא מדכתיב פשעיהם מופנה לדרוש דבריו פשעיהם קמיירי: אפיו מביר כו. אלא נודע לו שחטא: קמייתא נמי. דחייבי חטאות ואשמות ודאין כו׳ דמיירי להביא אחר יום הכיפורים ליכא

עין משפט נר מצוה

כ א מיי׳ פ״ט מהלכות שגגות הלכה ט׳:

תורה אור השלם

1. ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשתה אחת ממצות יי אשר לא תעשינה ואשם: ויקרא ד כז
2. וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם: ויקרא טז טז
3. וקמך אהרן את שתי הדיי על ראש השעיר בדי והתודה עליו את כל עונת בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם ונתן אתם על ראש השעיר ושלח ביד איש עתי המדברה: ויקרא טז כא
4. כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: ויקרא טז ל
5. כי דבר יי בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת הנפש ההוא עונה בה: במדבר טו לא

שיטה מקובצת

א) אומרים אין מביא: ב) אומרים לי המתן אות ר׳ נמחק: ג) אמר רבה מ״ט אות א׳ נמחק: ד) אמר רבה אות א׳ נמחק: ה) להלן דבר שזדונו: ו) מתיידע ליה לא: ז) מנא הני מילי. גליון מי׳ דאין יוה״כ מכפר אחייבי חטאות ואשמות ודאין וכן לקמן אמר אביא כי מתיידע לאחר יוה״כ לא לייתי חטאת יקשה לישני אמר קרא לכל חטאתם דאתי לכלל חטאת אחר יום כפורים דהכי משני בפ״ק דשבועות (דף ח ע״ב) כי פרק הנכפר כפרה גמורה תעלה לפרים (דהתם) נבי שעיר (פנימה) (והמיימ) שאין מכפר רק אקדש ומקדש שייך לשניי הכי אבל שעיר המשתלח דמכפר על כל עבירות אף (אבולה) שאין בה קרבן לא שייך למיפר דאתי לכלל חטאת כלומר דמחייב עדיין להביא קרבן דזה אינו דהא מכפר על עבירה שאין בה קרבן ושמא שאני התם דכתיב וכפר על הקדש לכל חטאתם כלומר אין מכפר עד שיביא חטאת אבל האי לכל חטאתם כתיב בתר קרא דהתודה תעין כתוב (לעיל) (דשבועות) (דף ח ע״ב. מהרי״ ז״ל: ח) חטאים דבני קרבן: ט) על עבירות מצוה ידועה אבל שעיר המשתלח דמכפר על עבירות למימר מצות ידועה. גליון לא מצי למימר דריל מידי דבר חטאת לפי דעל זה אנו דנין לומר דאין מכפר אלא מידי (ולאו) בר קרבן א) ולא מצי למימר אם חטא במזיד ס״א דעל מצוה ידועה דשעיר הנעשה בפנים אינו מכפר עליו הא ליתא דהא אברהן בפ״ק דשבועות דשעיר הנעשה בפנים מכפר על (זדון) שמאם מקדש וקדשיו אלא צריך לפרש דאינו מכפר על מצוה ידועה שאינה של טומאת (מקדש וקדשיו) כי דשעיר (פנימה) (והמיימ) (אינו) מכפר (אלא) על טומאת מקדש וקדשיו (אלא) דריל שעיר פנימי שאין מכפר על שאר עבירות שאינה של טומאת מקדש וקדשיו אבל שעיר המשתלח מכפר נמי על שאר עבירות ודיה דפצי למימר זה מיוכה כפרתו הזה איך מיוכה כפרתו. תוס׳ הרי״ז ז״ל: יא) עליו את כל: יב) פשעים דלאו בני: יג) דלמא הני דבני קרבן וכ״ת א״כ לשתוק קרא (מפשעיהם). לפי דעבשיו אין יודה הלמוד לדרוש הך קרא דאוריתא דקרא לכתב כל העונות שמכפר וצריך לומר בפ״ק דשבועות גבי שעיר (פנימה) (דהמיימ) דדרוש לקרא לא פרק הכי לפי דהתם בשעיר הפנימי שאין מכפר רק על טומאת מקדש וקדשיו דאין כתם קרבן במזיד אבל הכא בשעיר המשתלח שמכפר על כל העבירות פרק שפיר. תוס׳ הרי״ז ז״ל: יד) חטאתם לכה לי לאקשויי חטאים לפשעים: טו) אלעזר א״ר אושעיא אמר: טז) לא. פ״א איבא למפשטיה: יז) מורידין שמורד: יח) שנודע לו שנכנס: יט) לגופיה מיפא מייתר את ר׳ נמחק: כ) לאקשויי חטאים כר׳ אות ה׳ נמחק: כא) לו אמר קרא אשר: כב) ואשם דאפילו ליכא שגגה אלא בפירי דלאו דהיינו שלא יעשה חייב ליה: כג) תיכת לדבון נמחק: כד) מביא ולא תיכת לייתי ל״ש: כה) על עבירות לאו אות ה׳ נמחק:

כו) נלה נלין דלא מלי למימר דעל מלה יוסיה ריל אם חטא מחדיד דשעיר הנעשה בפנים וכר.

מסורת הש״ס

א) (לעיל כב:). ב) שבועות ז:. ג) (לעיל ט. ע״ש). ד) (איתא לו:). ה) רש״ק מ״ז. ו) כ״מ: דפחם חטא כמי.

הגהות הב״ח

(א) נמי! ולפ״ז לא מלעיר נמלכה. ג״כ ולמה לי על נבלה: (ב) שם אכל חטאות דבני קרבן ניעבר לא מכפר: (ג) שם לאחר ליה אחרי לגמ נמי: (ד) רש״י ד״ה לא מחנית וכו׳ מכנה על בוריתא הפ״ק: (ה) ד״ה לאקשויי חטאת לפשעים כו׳ וכמתא:

רבינו גרשום

אשם תלוי נמי בא על הנבלה. אם אכל ספק נבלה אע״ג דאין בה אלא איסור לאו בעלמא: והאנן תנן אין מביא כו׳. ולא מיתוקמא כרבנן דאי כר׳ אליעזר קאמרת הא ר׳ אליעזר סבר דאפילו בנדבה נמי אתי כיש אבולה: א״ל חבריא מ״ט לא מחנית. מ״ט לא למדת קמי מר קמי רבה והיית יודע כמו אני דימנין סגיאין תניתה קמיה אשם תלוי בא על הנבלה ואמר לי הא מני ר׳ אליעזר דאמרו לו לבבא בן בוטא המתן עד שתכנס לספק בית הספק כל דהו דאפי׳ איסור לאו כגון נבילה מביא אשם תלוי: מ״ט דאמרו לו. דלא הניחו לו להביא עד שיכנס לספק דאמר קרא גבי אשם תלוי אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם: ילפי פצות מצות מחטאת חלב. כתיב באשם תלוי מצות וכתיב בחטאת (חלב) מצות דכתיב ביה נדרשה המזבח אשר תחטא עליה וכתיב בערשה לצורר לגלות ערותה עליה בחייה מאי האי עליה דבר שחייבין על זדונו כרת ושגגתו חטאת אף כאן נמי: ואשם תלוי אינו מכפר כפרה גמורה. אלא לכשיודע לו מביא חטאת ודלא כר׳ אליעזר דאמרי לו דהא אמר אשם תלוי בא על הנבלה וכנבלה מכפר הוא כפרה גמורה דהא לכשנודע לו אין מביא כלום דאין חייבין עליה לא חטאת ולא אשם ודאי: רבינא אמר הכי קאמר חמש אשמות. אין אחר כלומר יוה״כ אין מכפר כפרתן דלכי מתיידע ליה אחר יוה״כ בני מייתי אשם ודאי אשם תלוי מי שמחייבי אשם תלוי יוה״כ מכפר כפרתו דלכי מתיידע ליה לאחר יוה״כ דהוה מחייבי אשם תלוי לא מייתי כדתנן כו׳: מה פשעים דלאו בני קרבן ניעבר. דפשעין אלו המרדין וכן הוא אומר מלך מואב פשע בי אף חטאת דלאו בני קרבן ניעבר בגון עשה ולא תעשה שאין בהן חיוב כרת אבל חטאת דבני קרבן ניעבר לא מכפר יוה״כ: דלא מכפר. שעיר הנעשה בפנים על עבירת מצות ידועה כגון טומאת מקדש וקדשיו שצריכין ידיעה בתחלה ובסוף והשלם בתחים אלא מכפר על שיש בהן ידיעה בתחלה ולא בסוף בראמר במסכת שבועות: אבל שעיר המשתלח דמכפר על עבירות מצות ידועה אימא לך כו׳. אלא מהכא והתודה עליו הוא כתיב בשעיר המשתלח ומעטיה קרא כלומר דהקיש חטאים לפשעים למימרא דעל חטאים רבני קרבן לא מכפר יום הכיפורים: מסאי דהאי פשעים. דהנך זדונות דלאו בני קרבן ניעבר דלמא הנך דבני קרבן ניעבר

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com